

ʿUMAR IBN AL-ḤATṬĀAB (Radīja-l laahu ʿanhu)

- Syntyi Mäkkassa n. vuonna 580
- Kuoli Mädiinassa vuonna 644 (n. 64-vuotiaana)
- Muslimien toinen kalifi (ḥaliifa), hallitsi vuosina 634-644

ELÄMÄ ENNEN ISLAMIA

ʿUmar syntyi varakkaaseen kauppiasperheeseen ja hänen vanhempansa kasvattivat hänestä monijumalaisen. Hän sai hyvän koulutuksen ja hän osasi lukea ja kirjoittaa. Hän eli nuoruudessaan samalla tavalla kuin muutkin hyvin toimeentulevat quraishilaiset nuoret miehet: hän harjoitteli nuoliammuntaa, ratsastusta ja painimista - ja joi alkoholia. ʿUmar oli hyvä puhumaan ihmisten kanssa ja hän toimikin usein heimoriitojen sovittelijana. Arabien perinteet ja quraishilaisten yhtenäisyys olivat ʿUmarille tärkeitä ja hänen mielestään Muhammadin صلى الله عليه وسلم uusi sanoma uhkasi niitä. Hän alkoi muiden mukana vainota muslimeja ja uhkasi jopa tappaa Profeetan.

PROFEETAN ṢAḤĀABII

Eräänä päivänä vuonna 616 ʿUmar oli aikeissa mennä tappamaan Muhammadin. Hänelle kuitenkin kerrottiin, että hänen oma sisarensa perheineen oli tullut muslimeiksi. ʿUmar lähti raivoissaan sisarensa talolle. Hän kuuli sisarensa lausuvan Qurʿaania ja uhkaili ja löi tätä niin, että sisaren suusta alkoi vuotaa verta. Silloin ʿUmar yritti rauhoittua. Hän huomasi sisarensa muuttuneen, kun tämä pelottomastie puolusti uskoaan. Hän kysyi sisareltaan mitä tämä oli lukenut. Sisar antoi hänelle sivun, jolle oli kirjoitettu Suurat Ta-Ha. Sanojen kauneus vaikutti ʿUmairin syvästi ja hän hyväksyi islamin. Hän lähti Muhammadin luo vannomaan uskollisuudenvallaa mukanaan sama miekka, jolla hän oli aikonut tappaa hänet. Sitten ʿUmar meni ilmoittamaan quraishilaisten ylimystölle, että hän oli muslimi ja marssi Kaaʿban luo rukoilemaan Allaahia. Ennen ʿUmaria muslimit eivät olleet uskaltaneet rukoilla Kaaʿban luona julkisesti. ʿUmar olikin vastaus Profeetan rukoukseen siitä, että Allaah vahvistaisi islamia.

ʿUmarista tuli Profeetan läheinen ystävä. Hänet tunnettiin Mäkkassa vahvana ja suorapuheisena miehenä eikä häntä monikaan halunnut vastustaa. Kun vuonna 622 muslimien tuli aika muuttaa Mädiinan kaupunkiin (hiġra), useimmat muslimit lähtivät salaa yöllä peläten monijumalaisten vainoa. ʿUmar sen sijaan lähti avoimesti keskellä päivää ja uhkasi, että jos joku estää häntä, hän tekee heidän vaimoistaan leskiä ja lapsistaan orpoja”.

Mädiinassa ʿUmar tunnettiin riitojen sovittelijana. Hän oli myös soturi ja osallistui jokaiseen taisteluun Profeetan rinnalla monijumalaisia vastaan. Profeetta arvosti häntä suuresti ja meni naimisiin ʿUmarin tyttären Hafsan kanssa.

Kun Profeetta kuoli vuonna 632, ^UUmarin oli vaikea uskoa sitä todeksi. Taistelujen aikana oli ennenkin liikkunut valheellisia huhuja Muhammadin kuolemista. Profeetan talon edessä ^UUmar huusi ihmisille, ettei Profeetta ole kuollut ja hän uhkasi tappaa sellaisten huhujen levittäjän. Abu Bakr kuitenkin vahvisti tiedon Profeetan kuolemasta ja se melkein mursi tunteellisen ^UUmarin. Abu Bakr lausui Qur'aanin ääjan:

”Muhammad on vain Profeetta. Profeettoja on kuollut ennen häntä. Jos hän kuolisi tai hänet surmattaisiin, kääntyisittekö te kannoillanne? Se, joka kääntyy kannoillaan, ei vahingoita Allaahia, mutta Allaah palkitsee kiitolliset. (3:144)

^UUmarista tuntui kuin hän olisi kuullut tämän ääjän ensimmäistä kertaa, sillä nyt hän ymmärsi sen.

ABU BAKRIN KALIFAATTI

Kun osa muslimeista kokoontui päättämään kuka olisi Profeetan jälkeen seuraava johtaja, ^UUmar tuli paikalle puolustamaan muslimien yhtenäisyyttä. Hän ehdotti Abu Bakria kalifiksi ja vannoi tälle uskollisuudenvalan. Näin Abu Bakrista tuli ensimmäinen kalifi.

^UUmar oli kalifi Abu Bakrin neuvonantaja ja sihteeri. Hän auttoi kukistamaan ensimmäiset arabien heimokapinat ja valeprofeetat. Hän toimi sotilaallisena neuvonantajana myös bysanttilaisia ja sassanideja (persialaisia) vastaan käydyissä taisteluissa. Hän myös neuvoi Abu Bakria aloittamaan Qur'aanin kokoamisen yhdeksi kirjaksi.

TOINEN KALIFI

Ennen kuolemaansa Abu Bakr nimitti ^UUmarin seuraavaksi kalifiksi, neuvoteltuaan ensin muiden kanssa. Umar oli kiivas ja tiukka mies, eivätkä kaikki muslimit pitäneet hänestä, mutta Abu Bakr arvosti näitä ominaisuuksia sekä hänen viisauttaan diplomatiassa ja sodankäynnissä. Abu Bakr tiesi myös, että ^UUmar huolehtii köyhistä ja heikoista.

Kalifiksi tultuaan ^UUmar piti muslimeille puheen, jossa hän sanoi: ”Etsin johdatusta Pyhästä Kirjasta ja seuraan Profeetan ja Abu Bakrin esimerkkiä. Tässä tehtävässä tarvitsen teidän apuanne. Jos seuran oikeaa polkua, seuratkaa te minua. Jos eksyn oikealta polulta, oikaiskaa minua, ettemme menisi harhaan.” Hän sanoi myös: ”Niitä kohtaan, jotka toimivat julmasti eivätkä anna muille heidän oikeuksiaan, minä tulen olemaan ankara, mutta niitä kohtaan, jotka noudattavat lakia, minä tulen olemaan lempeä.”

SAAVUTUKSET KALIFINA

^UUmarin kalifaatin aikana muslimivaltio kasvoi valtavasti. Uusien alueiden johtoon ^UUmar nimitti monia virkamiehiä ja varoitti heitä: ”Muistakaa, etten ole nimittänyt teitä hallitsemaan kansaa julmasti. Olen lähettänyt teidät johtajiksi, niin että kansalaiset seuraisivat teidän esimerkkiänne.”

^UUmar jatkoi Abu Bakrin aloittamaa valtakunnan laajentamista. Hän vallotti koko sassanidien (Persian) valtakunnan ja kaksi kolmesosaa Bysantin valtakunnasta, mm. Jerusalemin. Hän astui Jerusalemin portista nöyrästi kävellen, eikä ratsastaen. Hän kumosi bysanttilaisten kiellon, etteivät juutalaiset saisi tulla Jerusalemiin ja takasi juutalaisille ja kristityille oikeuden harjoittaa uskontoaan

muslimien alueella. Mäkkän ja Mädiinan alueelta hän kuitenkin siirsi juutalaiset ja kristityt toisille asuinalueille, mutta määräsi, että heitä on kohdeltava hyvin.

Umar oli taitava poliitikko ja hän osasi rakentaa toimivan hallintokoneiston laajenevalle valtakunnalle. Hän perusti uusia kaupunkeja tärkeille paikoille, mm. Kuufan ja Basran. Hän jakoi laajenevan valtakunnan maakuntiin ja asetti niille paikallisjohtajat. Umar kehitti muslimivaltakunnan hallintoa, hän perusti sitä varten eri osastoja: poliisi, sotilas, valtionvarat, tuomari, valtiosihteeri, jne. Osastojen johtoon Umar nimitti päälliköitä. Ihmiset saivat esittää valituksiaan paikallisjohtajien ja päälliköiden toimista, kun nämä tulivat pyhiinvaellukselle. Kun vuonna 638 Arabian niemimaalla puhkesi nälänhätä, Umarin hallintojärjestelmän mahdollistama apu Syyrian ja Irakin alueen paikallisjohtajilta pelasti tuhansia ihmisiä.

Umar piti huolen köyhistä ja vähäosaisista – myös ei-muslimeista - ja määräsi valtion rahoja jaettavaksi heille vuosittain. Umar oli nuoruudessaan tottunut varakkaaseen elämään, mutta hän muisti hyvin millaista kärsimystä, köyhyyttä ja nälkää muslimit olivat vainojen aikana kokeneet Mäkkassa. Kalifina Umar eli vaatimattomasti. Hän käytti samanlaisia vaatteita kuin tavalliset muslimit ja niinpä korkea-arvoiset ulkomaanlähettiläät ihmettelivät miksei kalifi näytä mahtavalta kuninkaalta.

UMARIN KUOLEMA

Eräänä aamuna kun Umar oli johtamassa rukousta, mies rukoilijoiden joukosta pisti häntä tikarilla monta kertaa. Mies otettiin kiinni ja todettiin että hän oli persialainen ei-muslimi, orjaksi joutunut sotavanki. Umar kuoli haavoihinsa kolmen päivän kuluttua, mutta hän ehti nimittää seuraavan kalifin. Hän kutsui koolle kuusi ehdokasta (Abdur Rahman bin Awf, Saad ibn Abi Waqqas, Talha ibn Ubaidullah, Utmaan ibn Affan, Ali ibn Abi Talib, Zubayr ibn al-Awwam) ja käski heidän valita joukostaan seuraavan kalifin. Seuraavaksi kalifiksi nimettiin Utmaan.

Umar haudattiin Mädiinaan Profeetan ja Abu Bakrin hautojen viereen. Profeetta oli sanonut, että Umar on yksi niistä muslimeista, jotka pääsevät Paratiisiin.